

De Duitse Doggen van kanselier *Otto von Bismarck*

Overal ter wereld zijn ze te vinden. Staand en liggend, uitkijkend over water of straten en pleinen. Ze zijn onbeweeglijk en soms bedrieglijk echt. Vereeuwigd omdat ze ons een verhaal kunnen vertellen. *Onze Hond* reist over de wereld en maakt een keuze uit de meest bijzondere standbeelden van honden. In deze aflevering stellen we de levensgrote standbeelden van de Duitse Doggen van de Duitse staatsman Otto von Bismarck aan je voor.

Otto Eduard Leopold von Bismarck wordt in 1815 in Schönhausen geboren in een adellijke Pruisische familie, die relaties onderhoudt met het koninklijk huis van Pruisen. Hij gaat rechten studeren aan de universiteiten in Göttingen en Berlijn en trouwt in 1847 met Johanna von Puttkamer (1824-1894). Ze krijgen een dochter en twee zonen.

Van 1862 tot 1890 is Von Bismarck minister-president van Pruisen en is hij nauw betrokken bij de Duitse eenwording. In 1871 roept hij het Duitse Keizerrijk uit en de Noord-Duitse en Zuid-Duitse vorsten verenigen zich onder keizer Wilhelm I. Von Bismarck wordt de eerste rijkskanselier maar wordt in 1890 opzij gezet door keizer Wilhelm II. Bismarck overlijdt in 1898, 83 jaar oud, op zijn slot 'Friedrichsruh' in Aumühle, Sleeswijk-Holstein.

Een van de vele beelden van Bismarck met een Duitse Dog staat in Berlijn. Het dateert oorspronkelijk van 1897. Het werd omgesmolten in de Tweede Wereldoorlog en in 1996 opnieuw gemaakt door Harald Haacke.

Dominant figuur

Otto von Bismarck wordt door vriend en vijand gezien als een groot Duits staatsman, die in de 19de eeuw een dominant figuur was in de wereldgeschiedenis. Zijn bijnaam de 'IJzeren Kanselier' dankt hij aan zijn autoritaire en confronterende wijze van regeren. Vanaf 1890 wordt er in Duitsland een onvoorstelbaar aantal Bismarck-monumenten, standbeelden, bruggen, torens, straten, scholen, (stoom)schepen, ansichtkaarten enz. gemaakt, als herinnering aan de eerste Duitse Rijkskanselier. Zijn Duitse Doggen figureren niet alleen bij de standbeelden. Ook op prenten, litho's, ansichtkaarten en foto's zijn er vaak één of twee aanwezig. Otto von Bismarck is een Pruis pur sang, met alle karakterkenmerken die daarbij horen: loyaal, plichtsgetrouw, gevoel voor rangen en standen en gehoorzaam aan het gezag. Hij is een imposante verschijning met een grote snor, en in uniform draagt hij de bekende *Pickelhaube* op het hoofd. Een Duitse Dog past prima bij dat beeld.

Duitse Dog, Deense Dog, Ulmer Dog

In Centraal en West-Europa kwamen in de zestiende eeuw honden voor die bekend stonden onder de naam berenbijters of bullebijters. Daaruit ontwikkelden zich in de 17de en 18de eeuw verschillende types: de *Saupacker*, *Saurüde*, *Hatzhund*, *Hatzrüde*, *Sauhund* of *Saufänger*. De toevoeging 'rüde' betekent hier niet een geslachtsaanduiding, maar 'grote jachthond'. De zware types met de brede koppen zijn de voorouders van onder andere de huidige Duitse Dog. In Zuid-Duitsland ontwikkelde zich de Ulmer Dog, vooral aanwezig in de omgeving van de stad Ulm. Dit is een zware massieve hond, die meestal een zwarte of zwart met witte vacht heeft. In het midden van Duitsland worden die massieve types Deense Doggen genoemd. Ze hebben overwegend een fawnkleurige, isabel of brindle (gestroomde of gestreepte) vacht, zijn kleiner van formaat en lichter in gewicht dan de Ulmer Dog. Tot in de 19de eeuw blijft von Flemings naam *Englische Docken* in gebruik, maar ook Duitse Dog komt dan al voor. In 1876 wordt besloten om de drie benamingen – Duitse Dog, Deense Dog en Ulmer Dog – op te laten gaan in Duitse Dog. Om dit besluit te bekrachtigen worden de honden die in 1876 op de tentoonstelling in Frankfurt zijn ingeschreven onder de namen *Ulmer Dog*, *Hatzrüde*, *Saupacker* en *Dänische Dog*, in één klas gekeurd: die van de *Deutsche Dog*. Engeland en Frankrijk maken een politieke keuze en gaan voor Deense Dog (*Great Dane* of *German Mastiff* en *Grand Danois*). Vanaf dat moment worden deze honden naar één rasstandaard gekeurd.

Collectie: Arkivi Bildagentur, Berlin

Een jeugdige Fürst Otto von Bismarck met zijn Duitse Dog. Let op de gecoupeerde oren. Dit zou 'Ariel' kunnen zijn, die een gele vacht heeft.

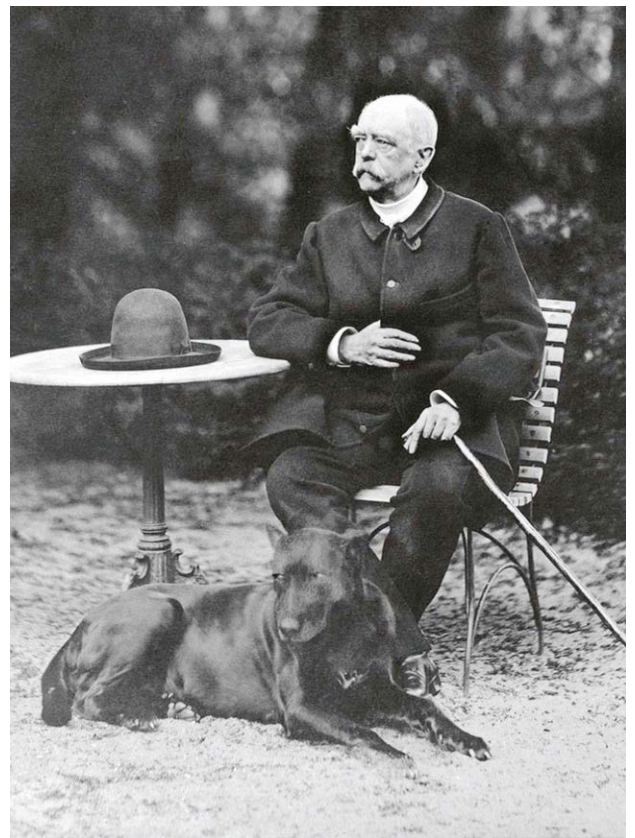

Standbeeld van een jonge Bismarck, gemaakt door Norbert Pffretzschmer in 1896. Het werd opgericht door leden van het studentencorps op de Rudelsburg bij Bad Kösen, Saksen-Anhalt.

Bismarck en twee Duitse Doggen op de voorpagina van Le Petit Parisien van 7 april 1895. De honden zouden Tyras II en Rebecca kunnen zijn.

Deze foto uit 1884 toont Von Bismarck met waarschijnlijk Tyras I. De foto wordt in de handel gebracht door Lichtdruck und Verlag von Strumper & Co., Hamburg.

'Reichshund'

Als Otto von Bismarck in 1832 gaat studeren aan de universiteit van Göttingen, bezit hij een gele Duitse Dog die luistert naar de naam Ariel. Leden van een studentenkorps in de late 19de eeuw zien het houden van grote honden als een van hun tradities. Bismarck zal dit ras tot aan zijn dood trouw blijven. Na Ariel heeft hij altijd een of twee doggen, die met de naam Reichshund worden aangeduid. Niet omdat het de hond van de Rijkskanselier is, maar omdat deze naam wordt gebruikt voor grote, indrukwekkende honden. Dat Bismarck kiest voor de Duitse Dog, zich daarmee zeer regelmatig vertoont en ermee wordt vereeuwigd, zowel in standbeelden als op foto's, is niet zo vreemd. Het is een demonstratie van

BIJTINCIDENT

Niet iedereen in de omgeving van Bismarck maakte op aangename wijze kennis met zijn honden. Zijn hond Tyras veroorzaakte bijna een diplomatieke crisis toen hij op het Berliner Kongress in 1878 de Russische minister van buitenlandse zaken aanviel. De bladen stonden er vol van; zo schreef *The Spectator* dat de minister struikelde en Bismarck hem overeind hielp. Een satirisch tijdschrift publiceerde op de voorpagina een gedicht over de gescheurde broek van de Russische minister. Hierin werd Sultan als boosdoener opgevoerd, maar die was ten tijde van het incident al overleden.

macht, waarmee vooral diplomaten en buitenlandse gezagsdragers worden geïmponeerd.

Bismarcks favoriete reu is Sultan, die hij als waakhond krijgt van de Beierse graaf Holstein. Als Sultan in 1877 overlijdt is Bismarck zo verdrietig dat de graaf hem een nieuwe hond cadeau doet: Tyras, die in 1889 overlijdt. Dan is het keizer Wilhelm II die Bismarck troost met een verjaardagscadeau (in 1890 of 1891): Tyras II. Deze hond wordt niet oud en overlijdt in 1896.

Behalve reuen heeft Bismarck tenminste twee teven: Flora en Rebecca. Aan zijn opperhoutvester geeft Bismarck een nakomeling van Tyras I cadeau, Cyrus genaamd. Zowel de beide Tyrassen als Sultan figureren op schilderijen, foto's, ansichtkaarten en tijdschriften. Bismarcks doggen – circa 14 - worden begraven op zijn landgoed. Een paar jaar geleden vonden studenten van de lokale bosbouwschool de grafstenen van de doggen bij toeval. ■

Beeldmateriaal bij dit artikel

Alle pogingen zijn in het werk gesteld om namen van fotografen/illustratoren van het beeldmateriaal te achterhalen. Dit is niet altijd gelukt. Wie recht op afbeeldingen meent te hebben, kan contact opnemen met de auteur: horter@tiscali.nl